

Rozwiązania projektu PRO-PERCH

alternatywa dla dziko żyjących okoni

Jarosław Król¹, Sławomir Krejszeff¹, Katarzyna Palińska-Żarska¹,
Piotr Hliwa², Daniel Żarski³

¹ – Instytut Rybactwa Śródlądowego im. Stanisława Sakowicza – Państwowy Instytut Badawczy w Olsztynie

² – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

³ – Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności Polskiej Akademii Nauk w Olsztynie

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

Operacja współfinansowana przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w ramach Programu Operacyjnego „Rybactwo i Morze” 2014-2020

4-6 października 2023 r. Ryn

PROJEKT

„Dywersyfikacja produkcyjnej funkcji stawów ziemnych w oparciu o semi-intensywny wychów okonia (*Perca fluviatilis* L.)”

Konsorcjum badawcze

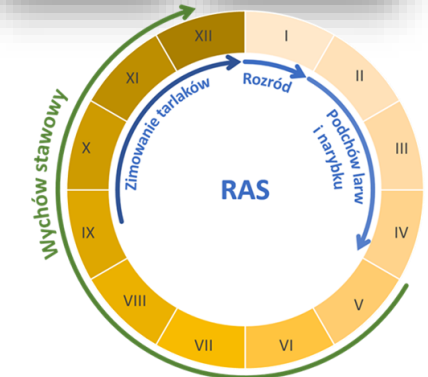
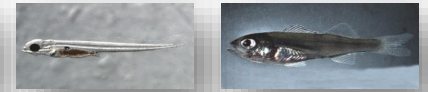
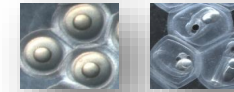
Instytut Rybactwa Śródlądowego im. Stanisława Sakowicza - Państwowy Instytut Badawczy w Olsztynie
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Operacja współfinansowana jest ze środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w ramach działania Innowacje, Priorytetu 2 „Wspieranie akwakultury zrównoważonej środowiskowo, zasobooszczędnej, innowacyjnej, konkurencyjnej i opartej na wiedzy” zawartego w Programie Operacyjnym „Rybnactwo i Morze 2014-2020” ; umowa o dofinansowanie nr 00002-6521.1-OR1400004/17/20 zawarta w dniu 13.11.2020 r.

Wybór zagadnienia projektowego/badawczego

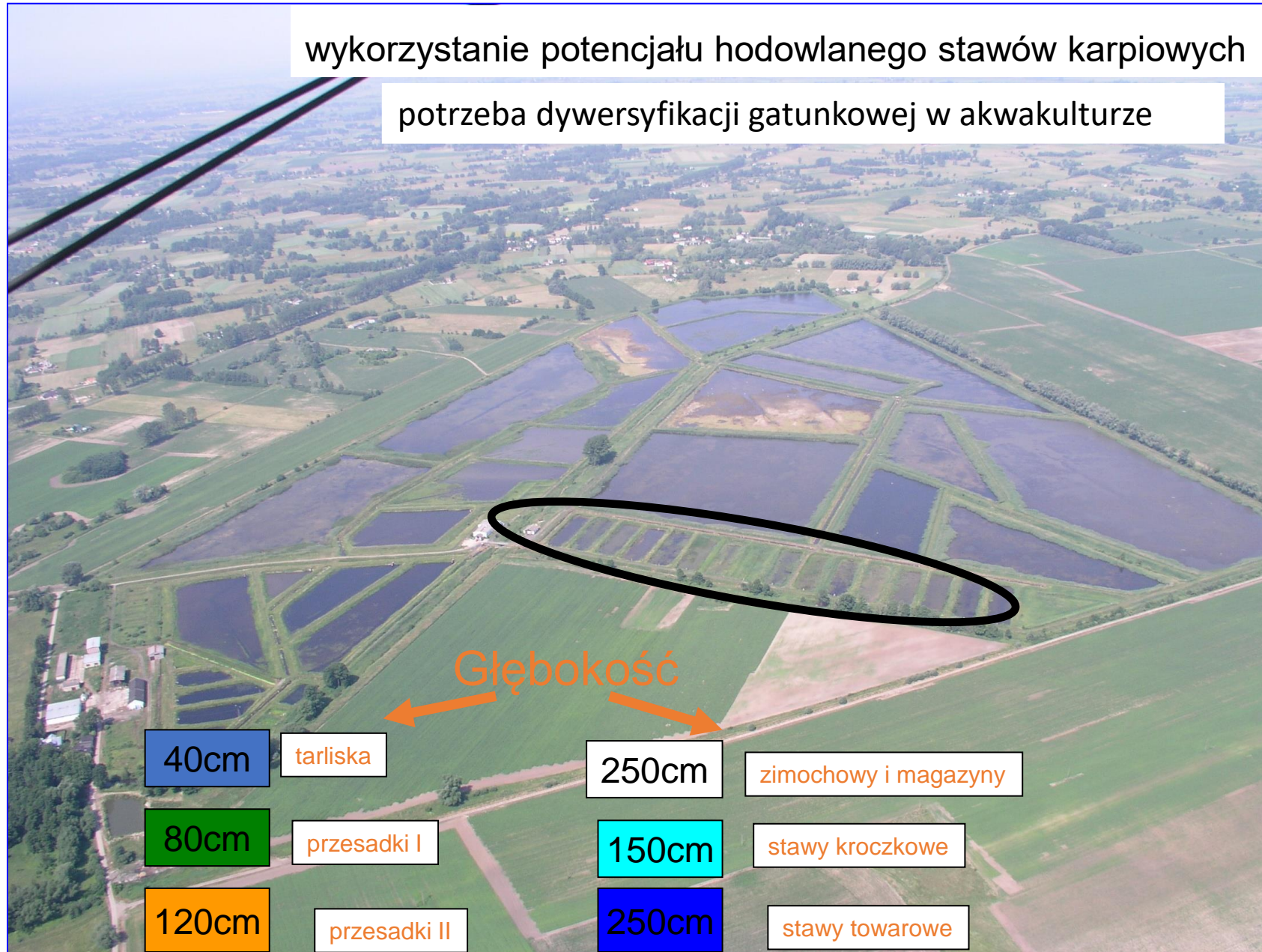
- wykorzystanie potencjału hodowlanego stawów karpiowych
- potrzeba dywersyfikacji gatunkowej w akwakulturze
- zwiększenie równowagi podażowej między hodowlą a połowami
- zwiększenie zainteresowania konsumentów spożyciem ryb słodkowodnych
- połączenie innowacyjności zagadnienia z prowadzeniem badań naukowych
- doświadczenie zespołu badawczego

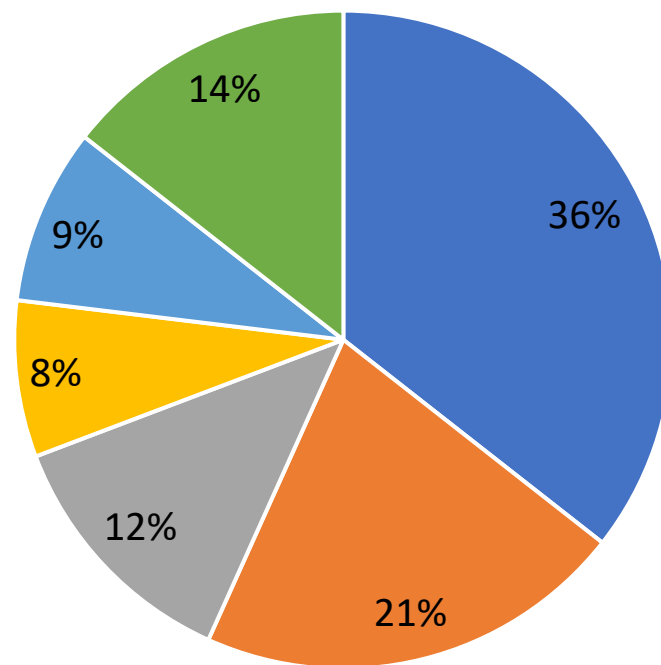
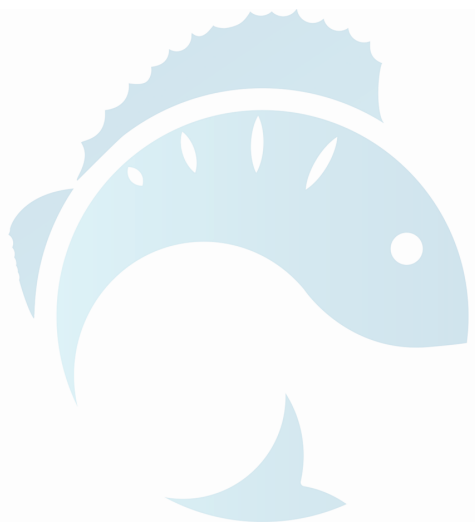
PRO PERCH

wykorzystanie potencjału hodowlanego stawów karpowych

potrzeba dywersyfikacji gatunkowej w akwakulturze

Ocena dotycząca niewykorzystanej produkcyjnie powierzchni stawów ziemnych w swoich gospodarstwach dokonana przez 104 podmioty zajmujące się produkcją ryb

■ < 5% ■ 6-10% ■ 11-25% ■ 26-50% ■ > 50% ■ brak stawów ziemnych

Ok. 14% niewykorzystanej powierzchni stawów ziemnych

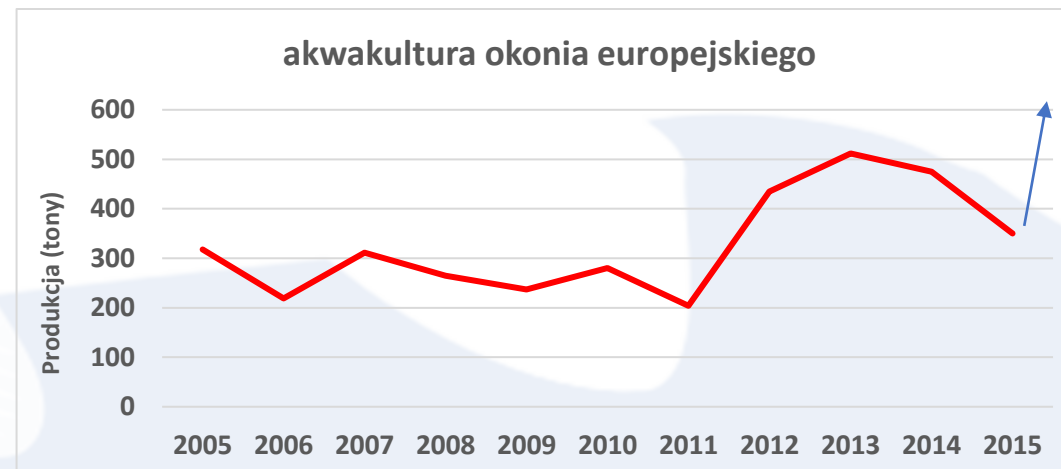
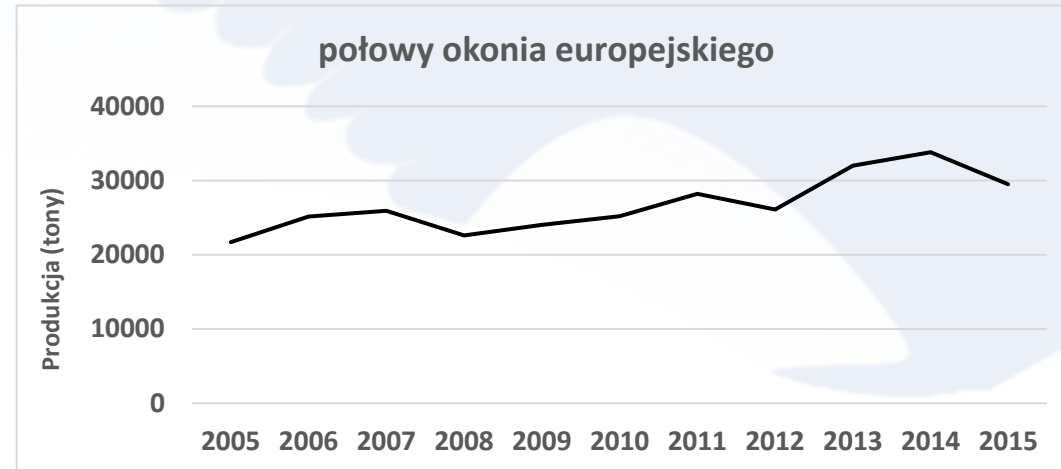
zwiększenie równowagi podażowej między hodowlą a połowami

potrzeba dywersyfikacji gatunkowej w akwakulturze

Dlaczego okoń?

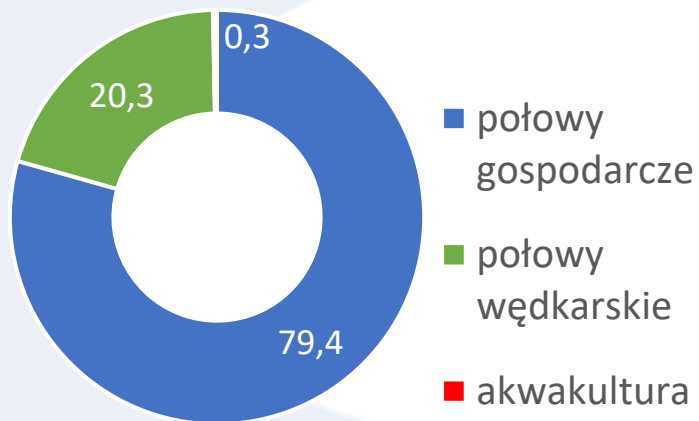

- coroczne zapotrzebowanie na produkty z okonia wynosi 30-35 tys. ton
- rynkiem zbytu są głównie kraje Alpejskie oraz Skandynawia
- akwakultura okonia stanowi niecałe 1% całkowitej podaży gatunku
- obecnie znaczącymi producentami okonia hodowlanego są: Szwajcaria Francja, Dania i Irlandia

zwiększenie równowagi podaźowej między hodowlą a połowami

Dlaczego okoń?

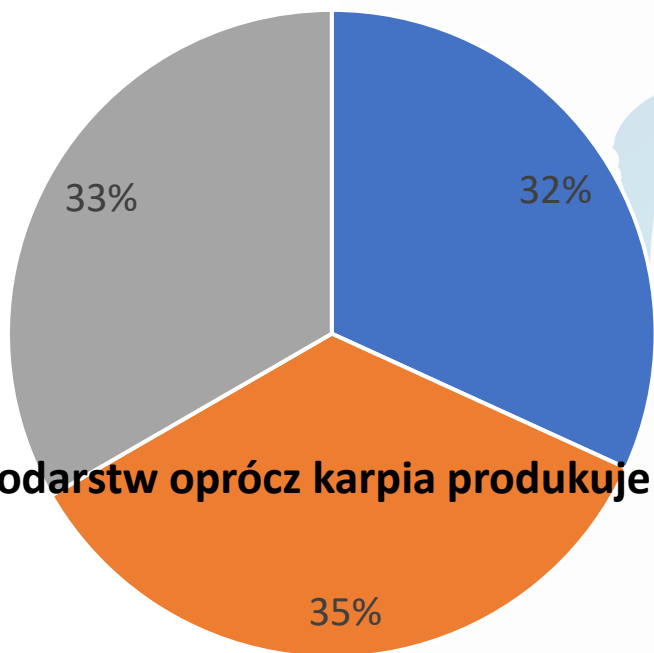
Łączna produkcja i pozyskiwanie okonia w Polsce

1,1 – 1,5 tys. ton rocznie

Typ produkcji/połowów	gatunek	2015	2016	2017	2018	2019
akwakultura towarowa	okoń	9,1	9,3	9,6	6,3	4,6
	sandacz	22,5	29,4	34,3	44	38
akwakultura materiał zarybieniowy	okoń	9,4	3,5	9,2	4,9	1,6
	sandacz	35,7	41,6	55,9	16,1	19,3
śródlądowe połowy gospodarcze	okoń	138,4	142,2	132,7	138,9	148,2
	sandacz	129	144,8	112	135	131,3
śródlądowe połowy wędkarskie	okoń	308,5	310,3	337,5	307,2	319,0
	sandacz	127,3	125,5	128,5	132,5	156,1
„morskie” połowy gospodarcze	okoń	882	972	922	659	1104
	sandacz	245	349	172	168	479
RAZEM	okoń	1347,4	1437,3	1411	1116,3	1577,4
	sandacz	559,5	690,3	502,7	495,6	823,7

potrzeba dywersyfikacji gatunkowej w akwakulturze

„Czy w Państwa gospodarstwie produkuje się ryby okoniowate, a jeśli tak to jakie?”

2/3 gospodarstw oprócz karpia produkuje ryby okoniowate

■ okoń ■ sandacz ■ nie

„Czy wielkość produkcji/odłowu ryb okoniowatych w Państwa gospodarstwie jest ustalona/planowana z wyprzedzeniem?”

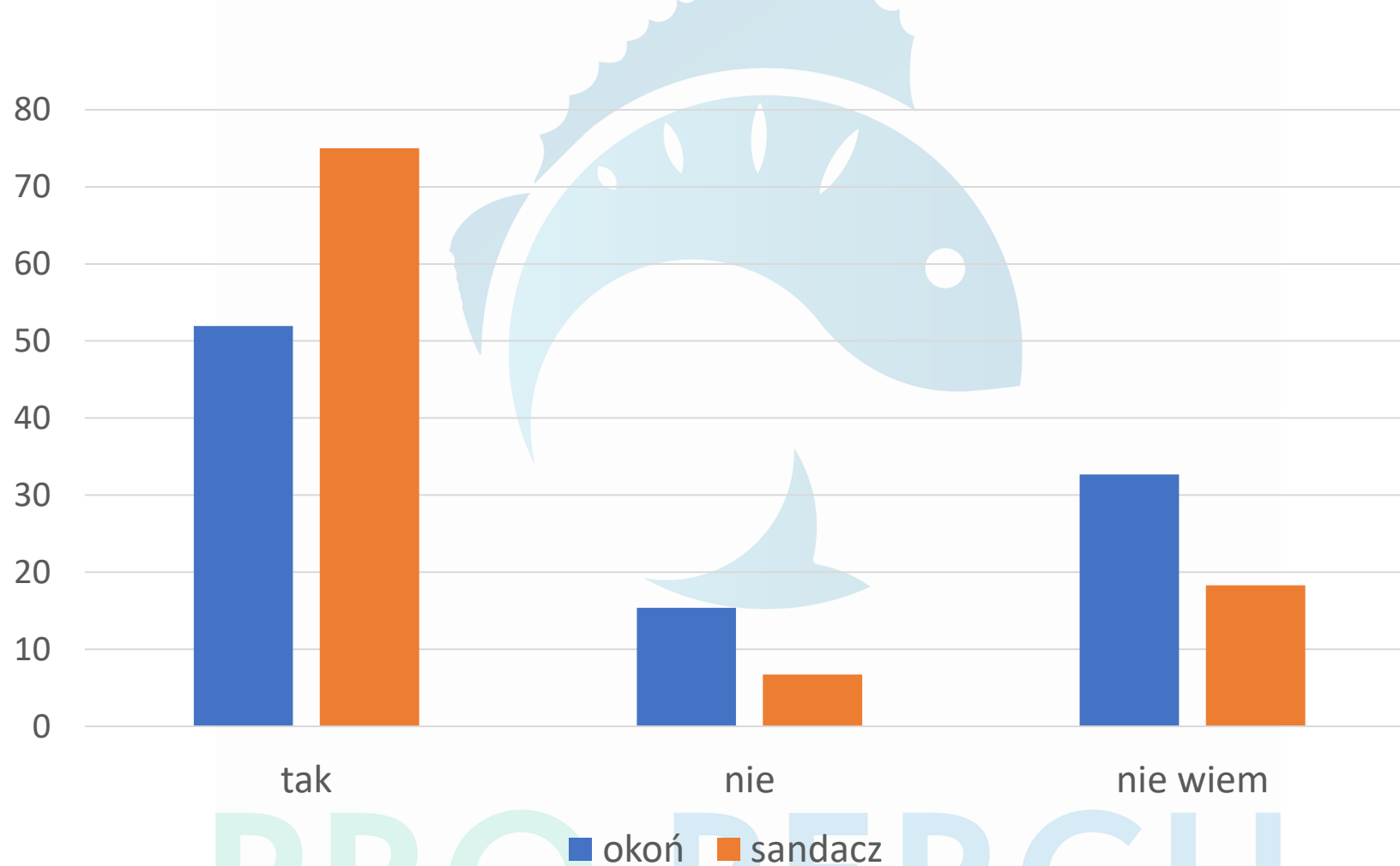
3% gospodarstw wie ile odłowi

■ tak
■ tak, ale tylko w przybliżeniu
■ nie, ale czasami uda się coś pozyskać
■ w moim gospodarstwie nie pozyskuje się ryb okoniokształtnych

Kupren i in. 2023

PRO PERCH

Czy w ocenie hodowców ryby okoniowate są perspektywicznymi gatunkami w kontekście produkcji ryb konsumpcyjnych?”

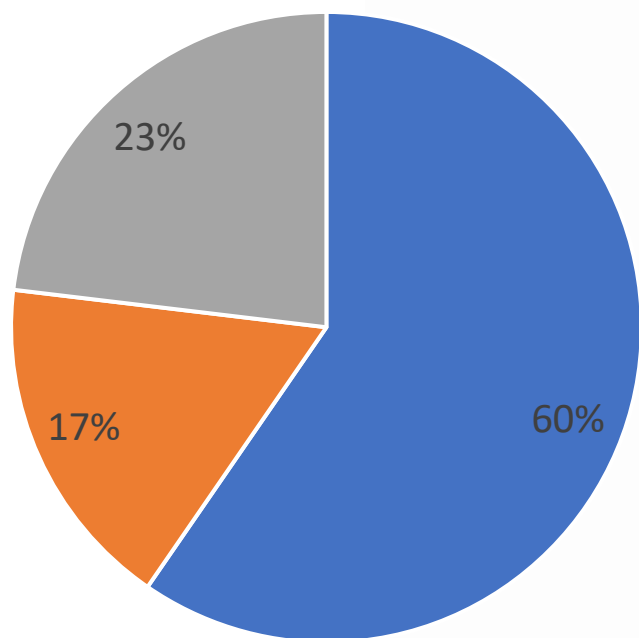

PRO PERCH

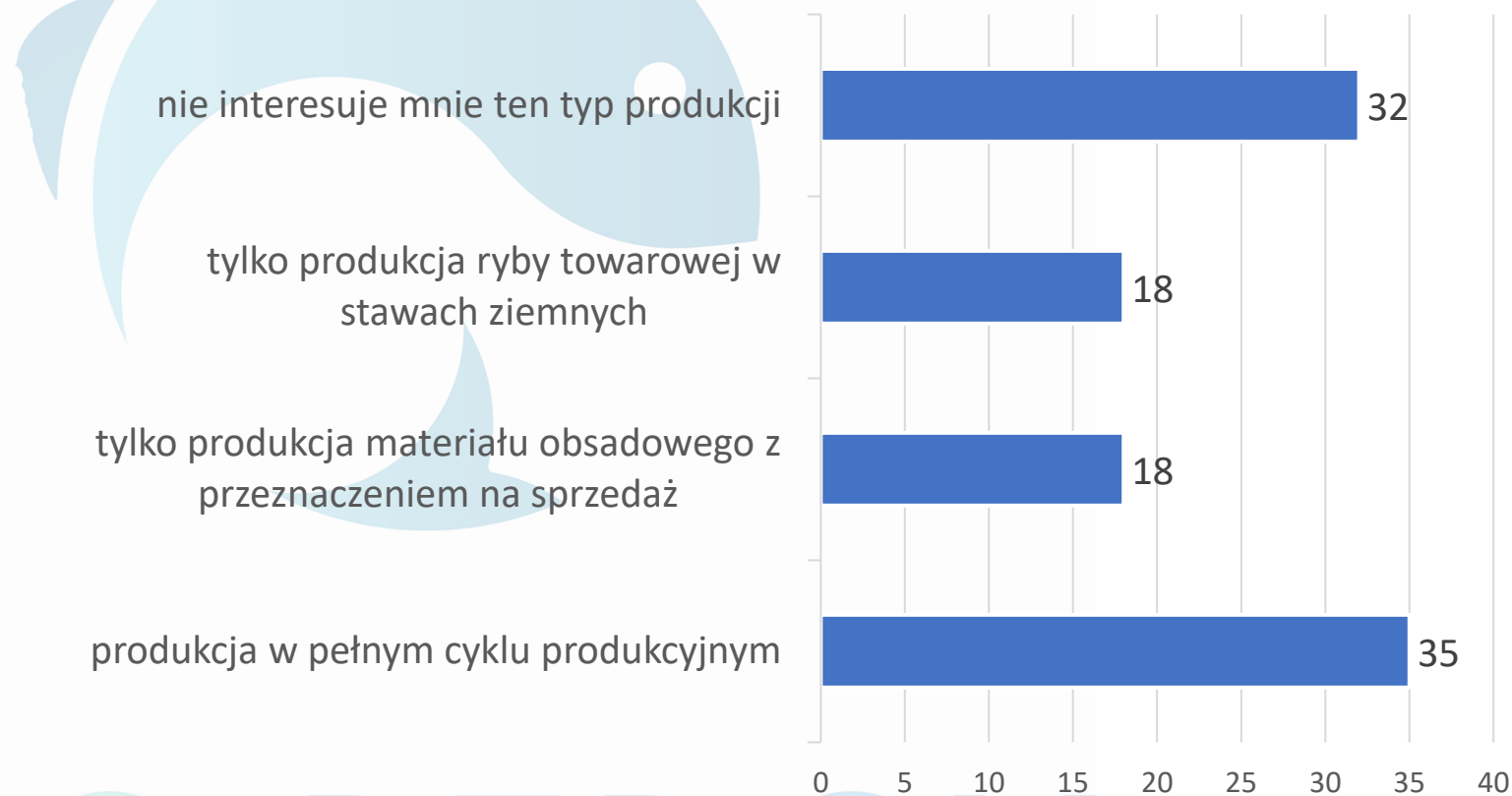
Kupren i in. 2023

Ryn, 4-6 października 2023 r.

„Jeśli dostępna byłaby odpowiednia technologia produkcji (oparta o dostępną w Państwa gospodarstwie infrastrukturę), to czy byliby Państwo zainteresowani wprowadzeniem produkcji okonia w swoim gospodarstwie?”

■ tak ■ nie ■ nie wiem

PRO PERCH

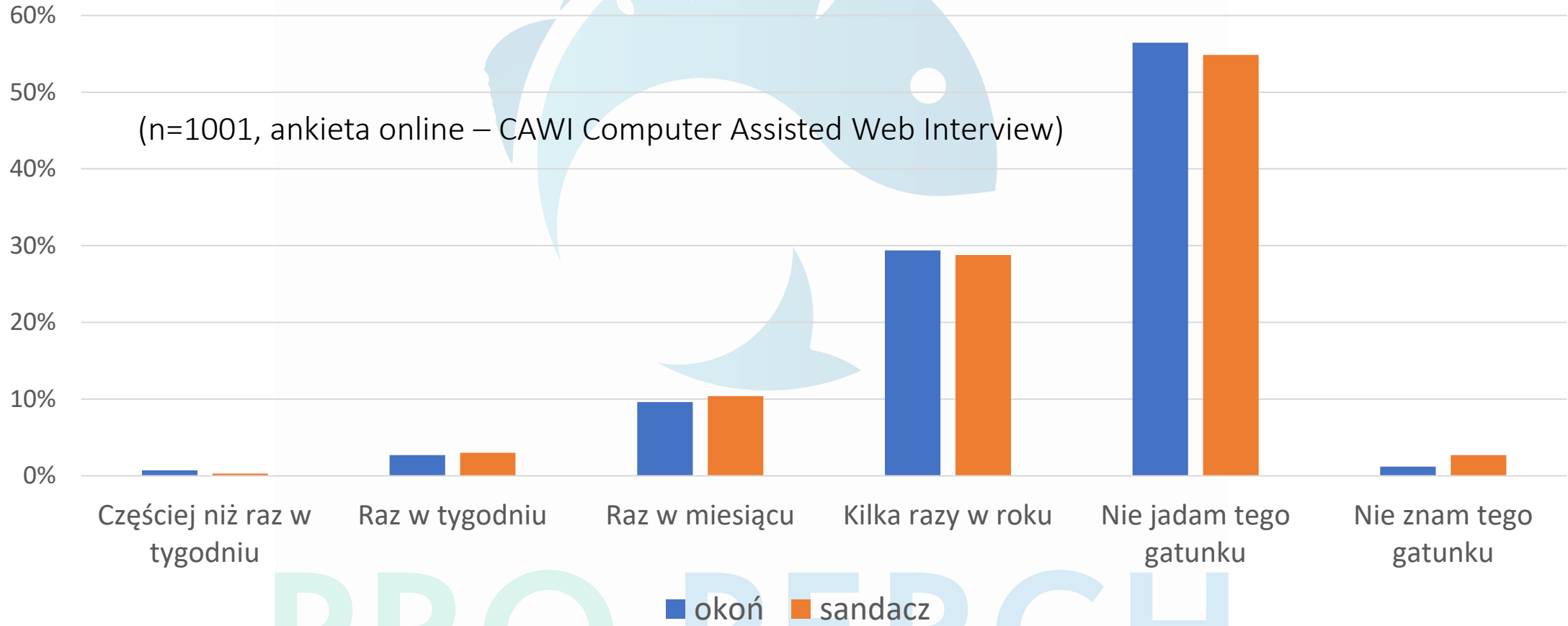
Kupren i in. 2023

Ryn, 4-6 października 2023 r.

zwiększenie zainteresowania konsumentów spożyciem ryb słodkowodnych

„ Jak często spożywa Pan/Pani okonia i/lub sandacza?”.

(n=1001, ankieta online – CAWI Computer Assisted Web Interview)

PRO PERCH

Kupren i in. 2023

doświadczenie zespołu badawczego

Contents lists available at ScienceDirect

General and Comparative Endocrinology

journal homepage: www.elsevier.com/locate/ygcn

Contents lists available at ScienceDirect

Aquaculture

journal homepage: www.elsevier.com/locate/aquaculture

Contents lists available at ScienceDirect

Aquaculture Reports

journal homepage: www.elsevier.com/locate/agrep

The type of spawning agent affects the egg composition during out-of-season spawning but not during in-season spawning in Eurasian perch, *Perca fluviatilis*

A novel approach for induced out-of-season spawning of Eurasian perch, *Perca fluviatilis*

Effect of various commercial diets on rearing performance, body chemical and fatty acid composition, liver histology and vertebral column anomalies in Eurasian perch (*Perca fluviatilis* L.) post-larvae

Aquaculture International (2019) 27:945–955
<https://doi.org/10.1007/s10499-018-00337-3>

Contents lists available at SciVerse ScienceDirect

Aquaculture

journal homepage: www.elsevier.com/locate/aqua-online

Contents lists available at ScienceDirect

Theriogenology

journal homepage: www.theriojournal.com

EUROPEAN PERCID FISH CULTURE

Dynamics of composition and morphology in oocytes of Eurasian perch, *Perca fluviatilis* L., during induced spawning

Contents lists available at ScienceDirect

Aquaculture

journal homepage: www.elsevier.com/locate/aqua-online

Contents lists available at ScienceDirect

Animal The international journal of animal biosciences

EUROPEAN PERCID FISH CULTURE

Oocyte quality indicators in Eurasian perch, *Perca fluviatilis* L., during reproduction under controlled conditions

Contents lists available at ScienceDirect

Aquaculture

journal homepage: www.elsevier.com/locate/aquaculture

Contents lists available at ScienceDirect

Aquaculture

journal homepage: www.elsevier.com/locate/aquaculture

Effect of water hardness, temperature, and tank wall color, on the effectiveness of swim bladder inflation and survival of Eurasian perch (*Perca fluviatilis*, L.) larvae reared under controlled conditions

Standardized cryopreservation protocol of European perch (*Perca fluviatilis*) semen allows to obtain high fertilization rates with the use of frozen/thawed semen

Contents lists available at ScienceDirect

Animal Reproduction Science

journal homepage: www.elsevier.com/locate/anireprosci

Contents lists available at ScienceDirect

Fish and Shellfish Immunology

journal homepage: www.elsevier.com/locate/fsi

Assessment of behavioural and physiological traits as indicators of suitability for European perch aquaculture

Domestication affected stress and immune response markers in *Perca fluviatilis* in the early larval stage

Katarzyna Palińska-Żarska^{a,*}, Jarosław Król^b, Maciej Woźny^c, Maciej Kamaszewski^d, Hubert Szudrowicz^d, Wiktoria Wiechetek^{d,e}, Paweł Brzuzan^e, Dorota Fopp-Bayat^f, Daniel Żarski^{g,**}

Effect of urine contamination on semen quality variables in Eurasian perch *Perca fluviatilis* L.

Jarosław Król^{a,*}, Daniel Żarski^b, Gergely Bernáth^c, Katarzyna Palińska-Żarska^a, Sławomir Krejszef^d, Artur Długoński^a, Ákos Horváth^c

Domestication process modifies digestion ability in larvae of Eurasian perch (*Perca fluviatilis*), a freshwater Teleostei

Katarzyna Palińska-Żarska^{1*}, Maciej Woźny², Maciej Kamaszewski³, Hubert Szudrowicz³, Paweł Brzuzan² & Daniel Żarski^{4*}

SCIENTIFIC
REPORTS

nature research

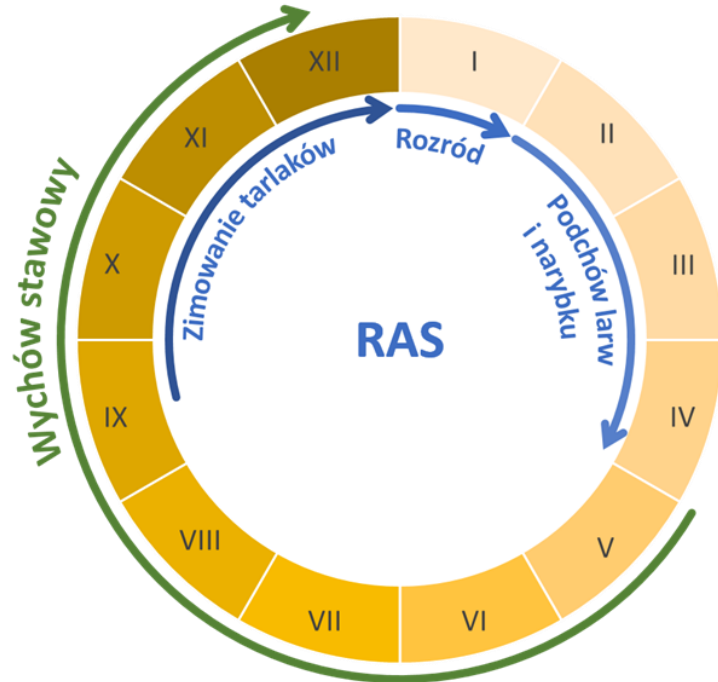
Corrected: Author Correction

Dywersyfikacja produkcyjnej funkcji stawów ziemnych w oparciu o semi-intensywny wychów okonia *Perca fluviatilis*

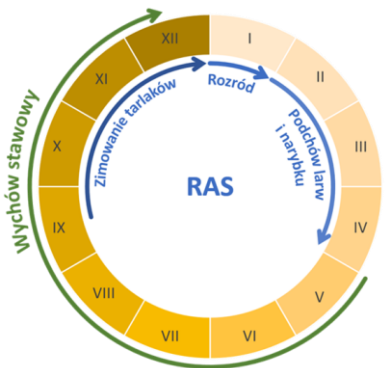
Założenia projektu

kompleksowe opracowanie technologii produkcji okonia w cyklu rocznym uwzględniającej integrację dwóch odmiennych systemów hodowlanych:

- systemu RAS służącego przeprowadzeniu pozasezonnego tarła, inkubacji ikry, wychowu larw oraz produkcji narybku o średniej masie ok. 5 g
- semi-intensywnego systemu do hodowli ryb okoniowatych opartego na odpowiednio zaadoptowanym stawie ziemnym

- tarło kontrolowane poza sezonem rozrodczym
- wychów narybku w systemie RAS nie dłużej niż 3 miesiące
- semi-intensywny tucz w stawach prowadzony będzie przy stosowaniu żywienia paszami komponowanymi
- adaptacja stawu ziemnego typu karpiego do wymogów niniejszej technologii musi uwzględniać ich specyfikę oraz charakteryzować się minimalnymi kosztami realizacji przedsięwzięcia

Organizacja produkcji na potrzeby nowej technologii (RAS + stawy)

Etap I: Tworzenie stada rodzicielskiego

- pierwsze stado
- 3 miesiące

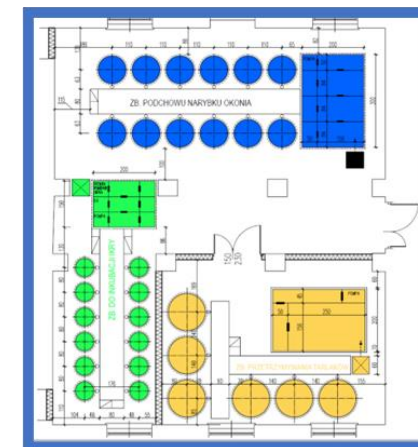
Etap II: Produkcja narybku

- masa jednostkowa 5 g
- 3 miesiące

Etap III: Produkcja ryby towarowej

- masa jednostkowa 100 g
- 6 miesięcy

PAKIETY ZADAŃ W PROJEKCIE

numer	nazwa zadania	wykonawca
Zadanie nr 1	Opracowanie technologii pozasezonowej produkcji narybku okonia – rozród, podchów larw i narybku	IRŚ/UWM

opracowanie pełnego protokołu hodowlanego dotyczącego pozasezonowej produkcji materiału obsadowego okonia z wykorzystaniem RAS w zakresie prowadzenia kontrolowanego rozrodu, podchowu larw oraz wychowu narybku o masie jednostkowej do ok. 5 g

- optymalizacja protokołu stymulacji środowiskowej (foto-termicznej) i hormonalnej w celu uzyskania pełnej dojrzałości gonad u okonia poza sezonem rozrodczym
- ograniczenie stresu będącego głównym czynnikiem mającym negatywny wpływ na jakość pozyskiwanych gamet
- optymalizacja protokołu związanego z podchowem larw okonia – ograniczenie zróżnicowania wielkościowego ryb generującego zjawisko kanibalizmu wewnątrzpokoleniowego
- optymalizacja protokołu związanego z podchowem narybku okonia po okresie pełnej adaptacji ryb do odżywiania się paszą komercyjną – efekt stosowania różnych pasz komercyjnych

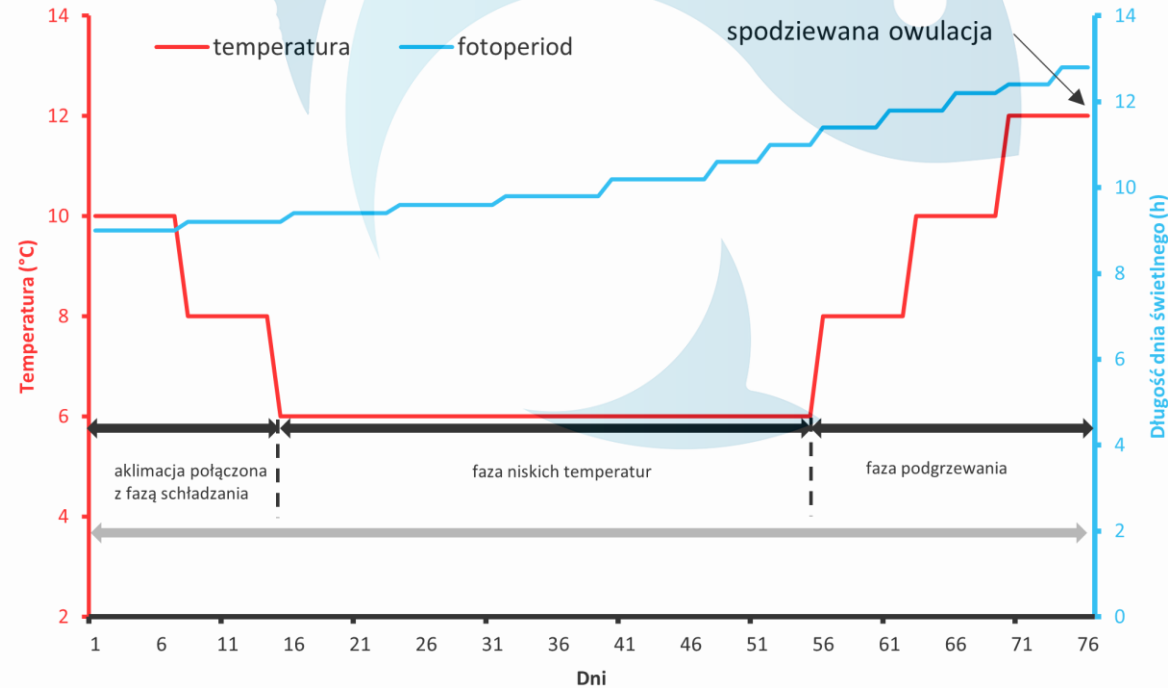
PRO PERCH

Opracowanie pozasezonowej produkcji narybku okonia - rozród

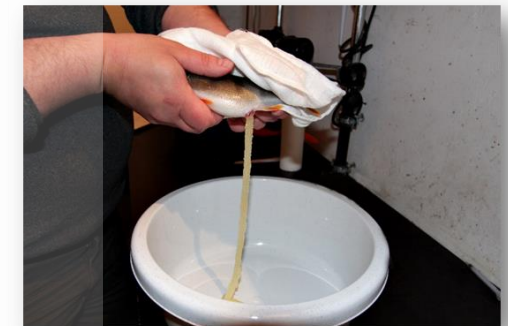
jesienny odłów tarlaków ze stawów i umieszczenie w RAS

zimowanie tarlaków w RAS zastosowanie stymulacji fototermicznej w celu osiągnięcia gotowości tarłowej

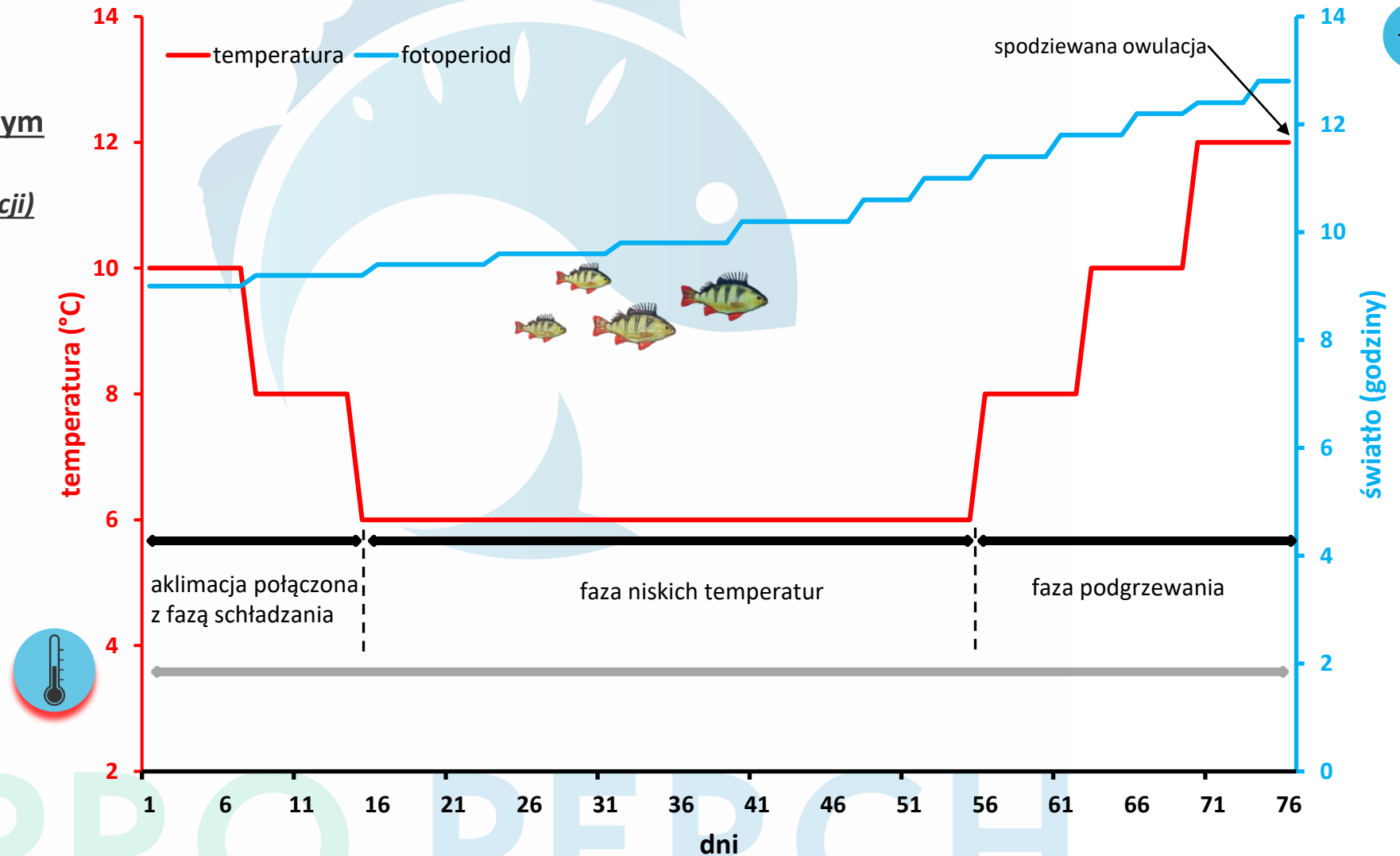
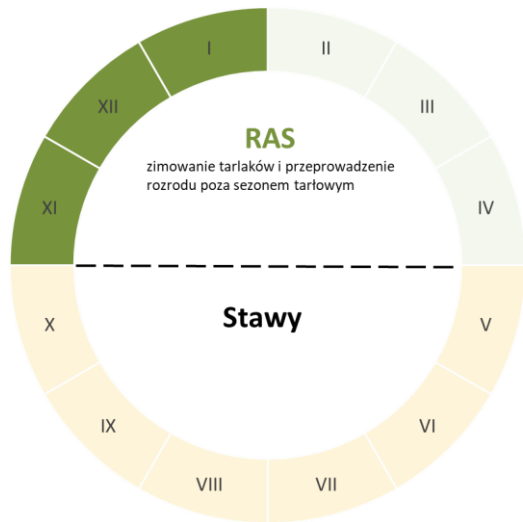

przeprowadzenie kontrolowanego rozrodu

Opracowanie pozasezonowej produkcji narybku okonia - rozród

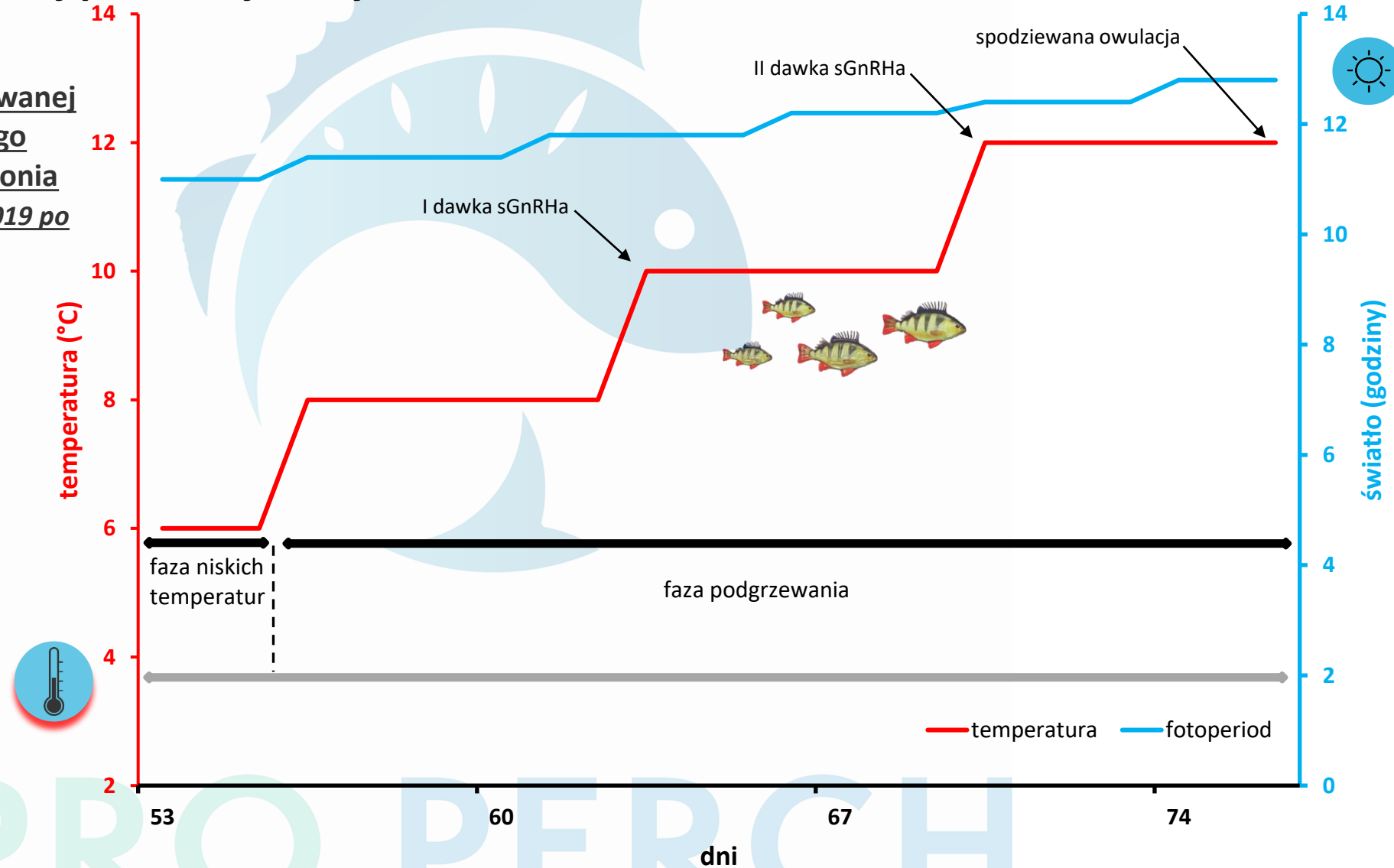
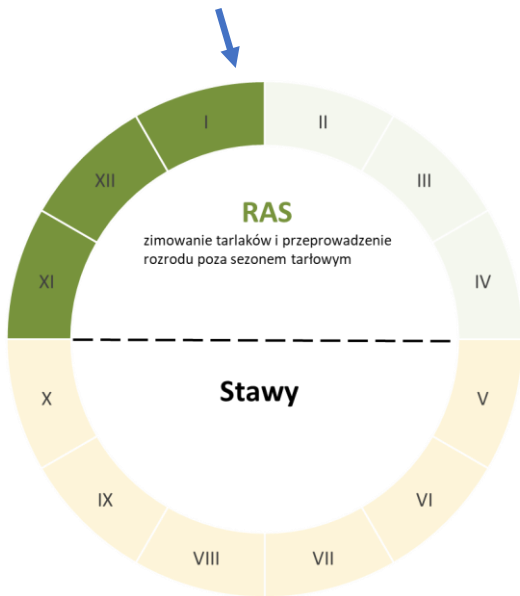
Schemat stymulacji foto-termicznej stosowanej w celu uzyskania pełnej dojrzałości gonad poza sezonem tarłowym dla okonia odłowionego ze stawów (za Żarski i in. 2019 po modyfikacji)

PRO PERCH

Opracowanie pozasezonowej produkcji narybku okonia - rozród

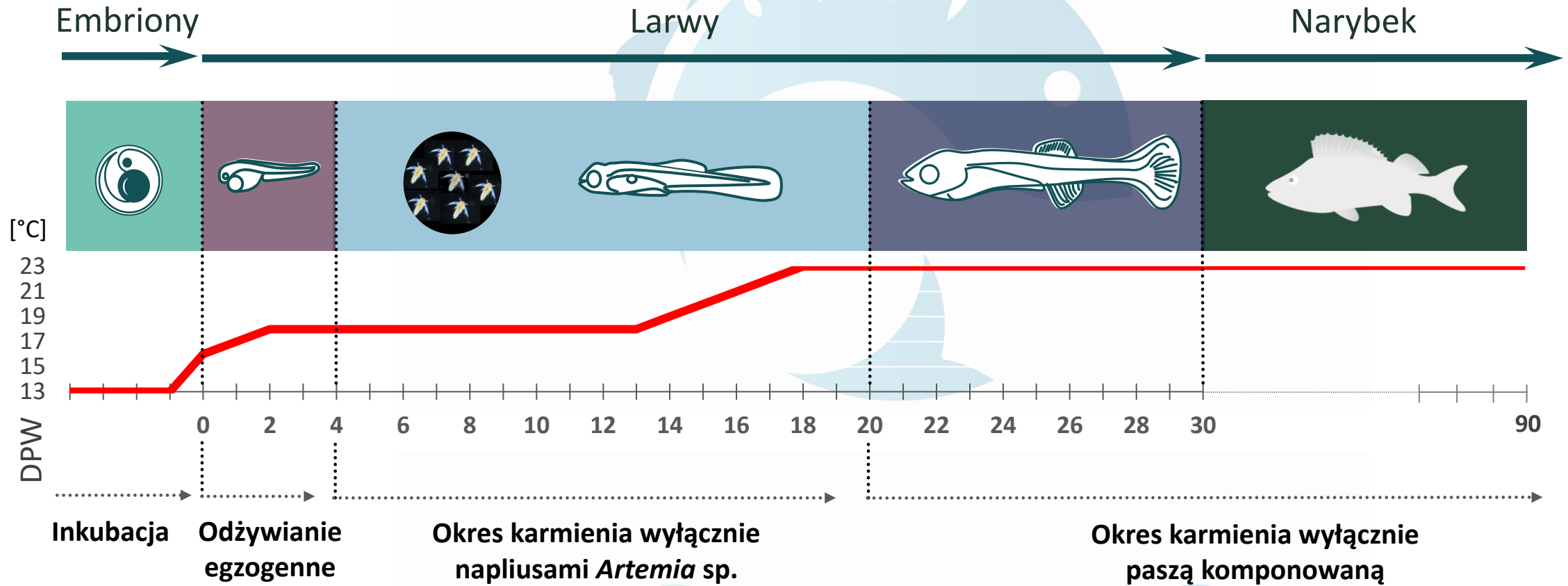
Schemat stymulacji hormonalnej stosowanej w celu przeprowadzenia kontrolowanego rozrodu oraz synchronizacji owulacji okonia poza sezonem tarłowym (za Żarski i in. 2019 po modyfikacji)

PRO PERCH

Opracowanie pozasezonowej produkcji narybku okonia – podchów larw i narybku

Schemat wystandaryzowanego protokołu podchowu larw i narybku okonia (za Palińska-Żarska i in. 2020, po modyfikacji)

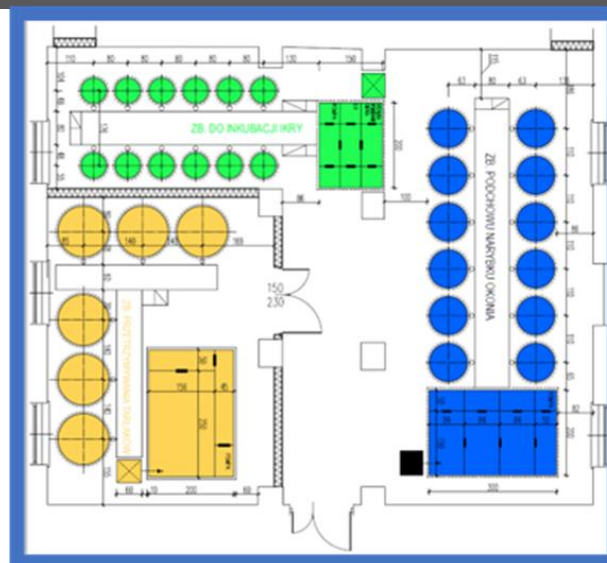
PRO PERCH

PAKIETY ZADAŃ W PROJEKCIE

numer	nazwa zadania	wykonawca
Zadanie nr 3	Opracowanie modelowych systemów recykulowanych do przetrzymywania tarlaków, przeprowadzania rozrodu i intensywnej pozasezonowej produkcji materiału zarybieniowego okonia	IRŚ

opracowanie projektów technologicznych i posadowienie modułowych recykulowanych systemów akwakulturowych (RAS) umożliwiających:

- (1) przeprowadzenie pozasezonowego rozrodu okonia,
- (2) inkubację ikry oraz podchów larw okonia oraz
- (3) intensywny podchów narybku okonia do masy jednostkowej ok. 5 g

RAS do przetrzymywania tarlaków i przeprowadzenia rozrodu poza sezonem tarłowym okonia

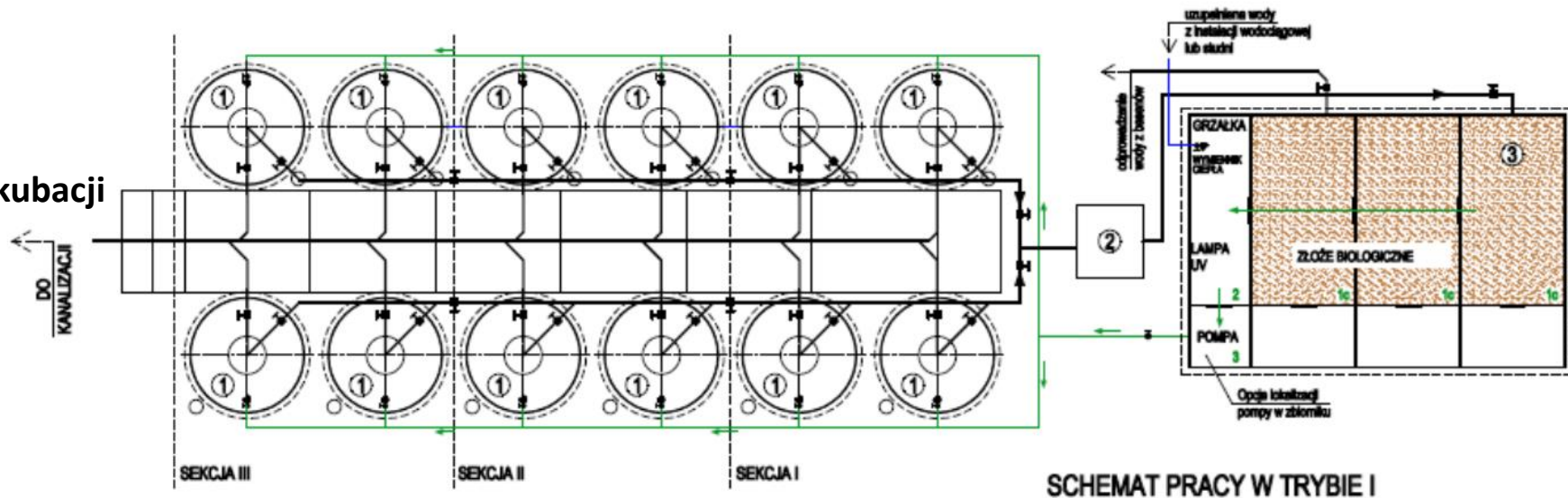
RAS do inkubacji ikry i podchowu larw okonia

RAS do podchowu narybku okonia

PRO PERCH

Opracowanie modelowych systemów recyrkulowanych do przetrzymywania tarlaków, przeprowadzania rozrodu i intensywnej pozasezonowej produkcji materiału zarybieniowego okonia (obieg larwalny)

Projekt technologiczny RAS do inkubacji ikry i podchowu larw okonia

Budowa RAS do inkubacji ikry i podchowu larw okonia

PRO PERCH

baseny podchowowe

mikrosito

stacja uzdatniania wody biofiltr

PAKIETY ZADAŃ W PROJEKCIE

numer	nazwa zadania	wykonawca
Zadanie nr 4	Opracowanie technologii produkcji okonia handlowego w zintensyfikowanym stawowym systemie hodowlanym (split-pond) - doświadczenia terenowe	IRŚ/SGGW

opracowanie technologii tuczu okonia w zaadoptowanych stawach ziemnych, począwszy od narybku o średniej masie osobniczej około 5 g do wielkości ryby handlowej (100-120 g)

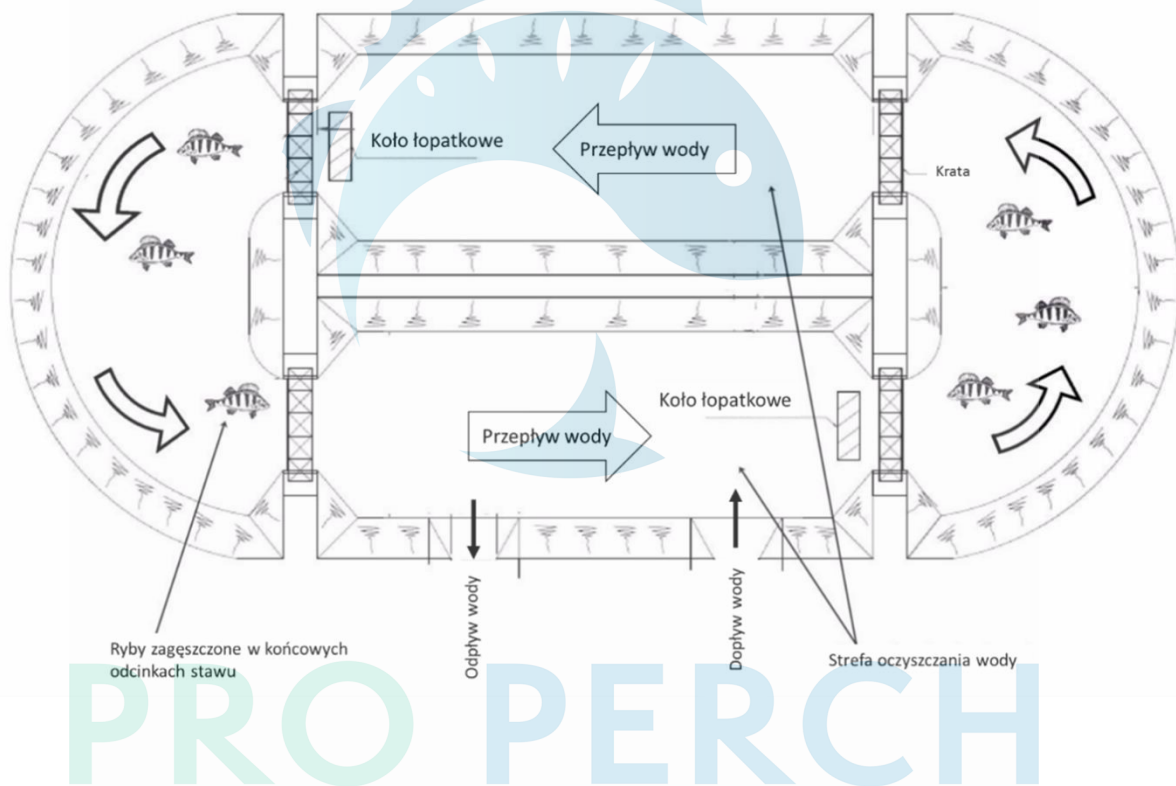

- implementacja koncepcji stawów typu split-pond na potrzeby opracowywanej technologii produkcji okonia
- projekt technologiczny pilotażowej instalacji stawowego systemu hodowlanego typu split-pond
- adaptacja istniejącej struktury stawowej zgodnie z opracowanym projektem technologicznym pilotażowej instalacji podchowowej
- przeprowadzenie badań związanych z ustaleniem podstawowych warunków dla tuczu okonia w stawach ziemnych typu split-pond

PRO PERCH

implementacja koncepcji stawów typu split-pond na potrzeby opracowywanej technologii produkcji okonia

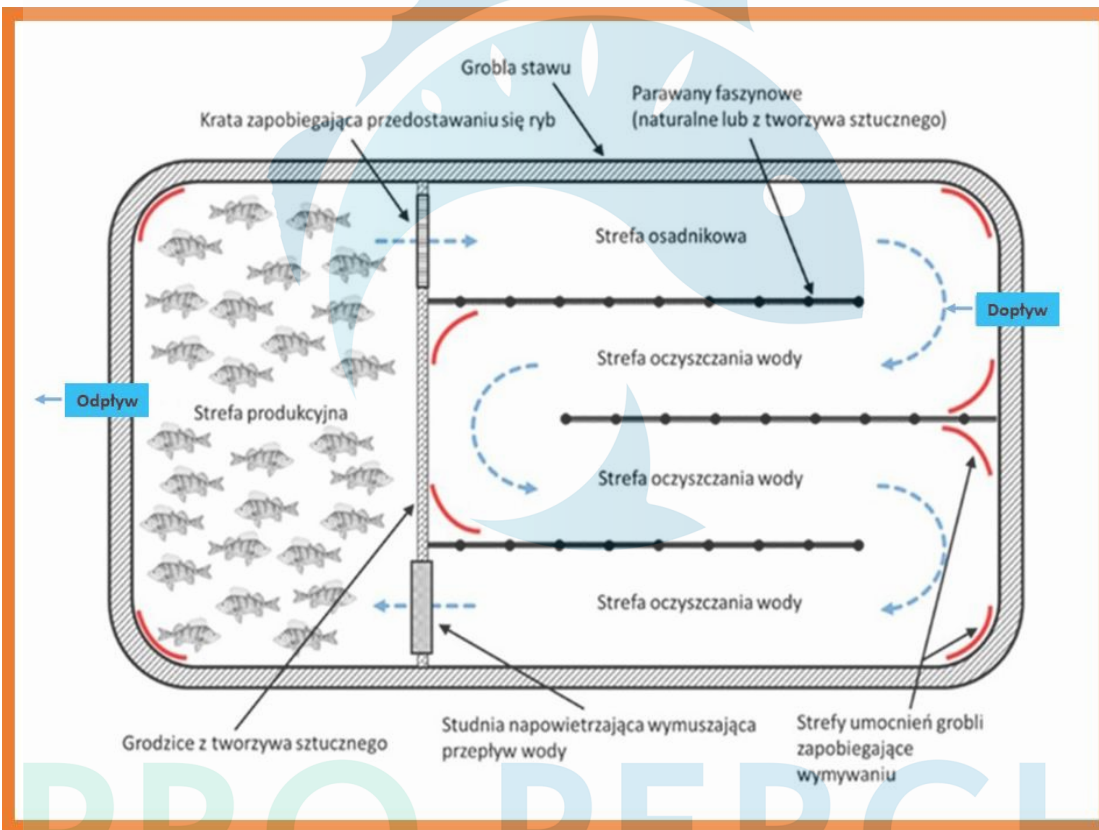
staw typu „pill pond” (wg. Damien Toner, BIM, Irlandia)

Farma okonia oparta o stawy typu „pill pond” oraz sekcję oczyszczania wody w postaci kanałów służących do produkcji rżęsy wodnej (foto: Damien Toner).

implementacja koncepcji stawów typu split-pond na potrzeby opracowywanej technologii produkcji okonia

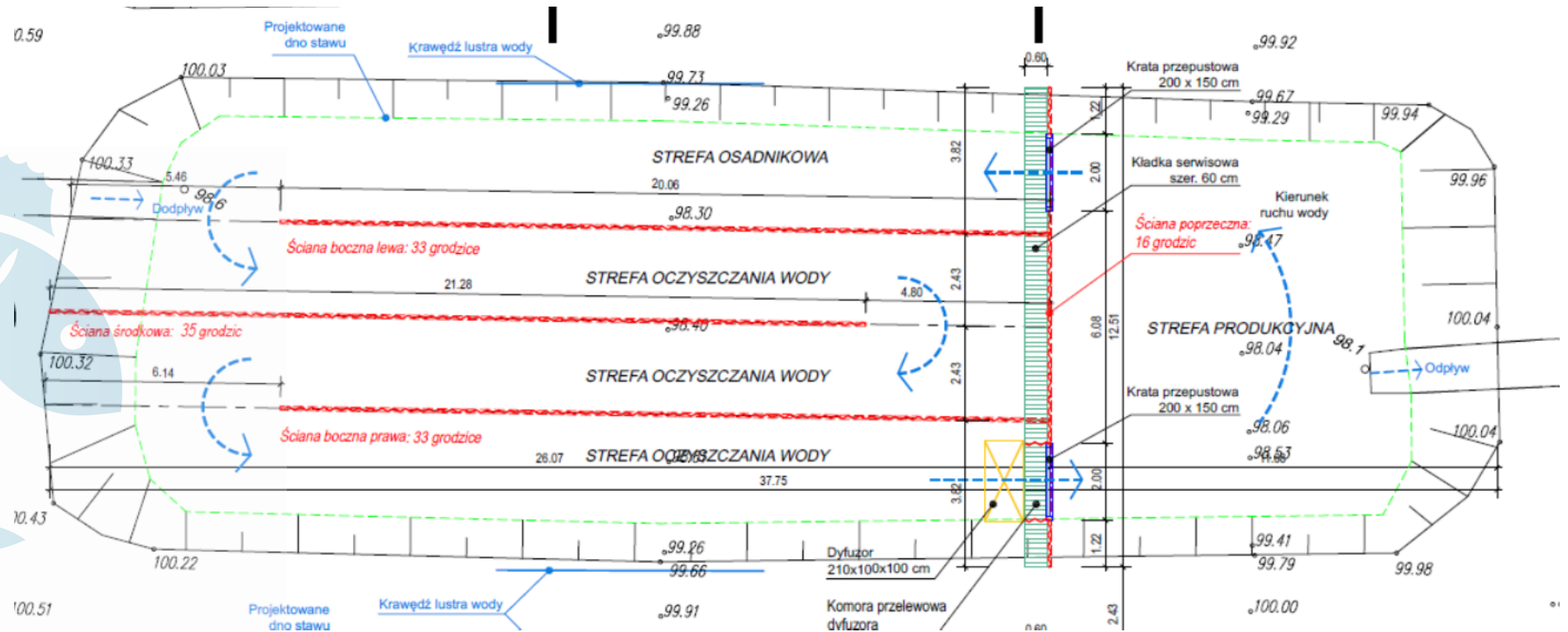
Koncepcja funkcjonowania stawu typu „split-pond”

Zaadaptowane stawy typu „split-pond” w Żabieńcu

PRO PERCH

Projekt technologiczny stawu ziemnego typu split-pond do tuczu okonia

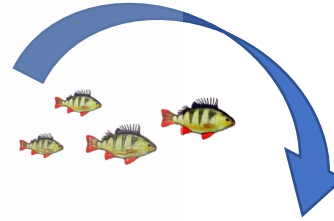

PRO PERCH

Adaptacja stawu ziemnego typu split-pond do tuczu okonia

Adaptacja narybku okonia (5g) na potrzeby obsady stawów typu split-pond

Gradient adaptacyjny spadku temperatury wody

PRO PERCH

Tucz okonia w zaadoptowanym stawie ziemnym typu split-pond

PRO PERCH

- obsada stawów i adaptacja narybku okonia do ponownego rozpoczęcia żerowania
- żywienie okonia w trakcie tuczu
- sortowanie obsady
- codzienny nadzór stawów podczas tuczu okonia
- stały monitoring przyrostów ryb
- ryby dodatkowe?

Produkcja eksperymentalna – 540 kg/350 m²

15 ton/ha

PRO PERCH

PAKIETY ZADAŃ W PROJEKCIE

numer	nazwa zadania	wykonawca
Zadanie nr 6	Promocja, podnoszenie stanu wiedzy i upowszechnianie wyników realizacji projektu	UWM

działania o charakterze promocyjno-popularyzatorskim mające na celu propagowanie idei opracowywanej, innowacyjnej technologii produkcji okonia

- zorganizowanie i przeprowadzenie szkoleń wraz z warsztatami praktycznymi z zakresu rozrodu i podchowu okonia w RAS oraz dywersyfikacji produkcyjnej funkcji stawów ziemnych w oparciu o wychów okonia
- opracowanie i wydanie książki (monografii) prezentującej wyniki badań uzyskane podczas realizacji projektu
- przygotowanie i uruchomienie strony internetowej, będącej źródłem informacji o projekcie i Programie Operacyjnym Rybactwo i Morze, mającej charakter platformy upowszechniającej opracowane innowacyjne rozwiązania technologiczne z zakresu akwakultury słodkowodnej

PRO PERCH

<https://pro-perch.infish.com.pl/>

Promocja, podnoszenie stanu wiedzy i upowszechnianie wyników realizacji projektu

SZKOLENIE

**Dywersyfikacja produkcji
w akwakulturze ze szczególnym
uwzględnieniem semi-intensywnego
wychowu okonia w zmodyfikowanych
stawach ziemnych**

Góra Kalwaria – Żabieniec, 7-8 października 2022 r.

PRO PERCH

Ryn, 4-6 października 2023 r.

PRO PERCH

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

Promocja, podnoszenie stanu wiedzy i upowszechnianie wyników realizacji projektu

SZKOLENIE

Technologia pozasezonowej produkcji
materiału obsadowego okonia
europejskiego w kontekście
dywersyfikacji akwakultury

Olsztyn, 21-22 kwietnia 2023 r.

PRO PERCH

Ryn, 4-6 października 2023 r.

Promocja, podnoszenie stanu wiedzy i upowszechnianie wyników realizacji projektu

KONFERENCJA

**Dywersyfikacja akwakultury
w Polsce – trendy badawcze,
technologie, perspektywy rozwoju**

Olsztyn, 14-16 września 2023 r.

PRO PERCH

KONFERENCJA NAUKOWA

Dywersyfikacja akwakultury w Polsce -
trendy badawcze, technologie,
perspektywy rozwoju

Program i abstrakty

Promocja, podnoszenie stanu wiedzy i upowszechnianie wyników realizacji projektu

MONOGRAFIA

Zintegrowana technologia
produkcja okonia
od koncepcji do produkcji

pod redakcją naukową
Daniela Żarskiego i Sławomira Krejszeffa

Olsztyn, 2023

PRO PERCH

Zintegrowana
technologia produkcji
okonia

Od koncepcji do produkcji

Dziękuję za uwagę

ZESPÓŁ BADAWCZY PRO PERCH:

Maciej Błażejewski, Helena Bober, Mirosław Cieśla,
Tomasz Czarkowski, Krystyna Demska-Zakęś,
Stefan Dobosz, Katarzyna Dryl, Piotr Gomułka,
Anna Hakuć-Błażowska, Piotr Hliwa, Maciej Kamaszewski,
Sławomir Krejszeff, Jarosław Król, Krzysztof Kupren,
Piotr Niewiadomski, Katarzyna Palińska-Żarska,
Rafał Rożyński, Beata Sarosiek, Adrian Szczepański,
Hubert Szudrowicz, Konrad Turkowki, Anna Wiśniewska,
Małgorzata Woźniak, Maciej Wójcik, Elżbieta Ziomek,
Daniel Żarski

PRO PERCH

Dywersyfikacja produkcyjnej funkcji stawów ziemnych w oparciu o semi-intensywny wychów okonia.

Założeniem projektu jest kompleksowe opracowanie zintegrowanej technologii produkcji okonia wykorzystującej integrację dwóch odseparowanych systemów hodowlanych:

- systemu RAS służącego przemieszczeniu postlarwowego łosia, inkubacji iry, wychowa larw oraz przerw na perłki w stabilnym systemie c.w.a. z g.
- semi-intensywnego systemu do hodowli ryb akwarialnych opartego na odseparowanym, standaryzowanym zbiorniku.

Skład konsorcjum badawczego:

PRO PERCH

<https://pro-perch.infish.com.pl/>